

Omvärld AcadeMedia Vux januari 2026

Under årets första månad har vi sett två viktiga lagrådsremisser bland de många reformer på skolans område som är i rullning:

i) Offentlighetsprincipen kommer inte att införas för fristående leverantörer av komvux. Våra systersegment hade inte samma tur; i fristående för-, grund- och gymnasieskolor införts offentlighetsprincipen från och med 2027.

ii) Ett nytt betygssystem införs, men skjuts fram ett år tiden, för komvux till 2031.

Dessvärre ser utredningens förslag om att meritvärden inom komvux ska tas fram genom nationella slutprov prov ligga fast.

Konjunkturen anses nu av de allra flesta ha vänt försiktigt upp. Osäkerheten är fortsatt stor, och man talar alltmer om risken för en "jobless recovery", där arbetslösheten blir fortsatt hög trots stärkt ekonomi.

Mer om detta och annat kan du läsa längre ner i rapporten. All text är vår egen, där annat inte framgår.

Har du frågor eller synpunkter kring innehållet i denna rapport, tveka inte att kontakta ola.johansson@academedia.se

Politik och reformer

Ingen offentlighetsprincip för komvux

Regeringen går vidare och inför offentlighetsprincipen för fristående för-, grund- och gymnasieskolor. Då principen endast gäller huvudmän undantas fristående leverantörer av komvux (som ju inte kan vara huvudman). När regeringen väjer *offentlighetsprincipen* väljer man samtidigt bort den mildare *insynsprincip* som presenterats som ett alternativ. För fristående leverantörer inom komvux innebär detta att varken offentlighets- eller insynsprincipen kommer att gälla. Vi undviker därmed att ett stort administrativt merarbete läggs på vår verksamhet. Förslaget är nu hos lagrådet, som ska bedöma om det är förenligt med grundlagarna, tar tillvara på medborgarnas rättigheter och i övrigt passar in i det svenska rättssystemet.

[Regeringens lagrådsremiss](#)

Nytt betygssystem skjuts fram ett år

Utredningen *Ett likvärdigt betygssystem* föreslog (februari 2025) att ett nytt betygssystem införs med skalan 1-10 och utan någon skarp gräns för godkänt. För komvux föreslogs att lärarens betyg ska sakna betydelse vid beräkning av meritvärde för ansökan till högre utbildning. Meritvärdet för komvuxelever ska i stället tas fram med hjälp av nationella slutprov för varje ämnesnivå. Kritiken mot detta förslag har varit hård från remissinstanserna (bland annat AcadeMedia) då flexibiliteten inom komvux hotas.

I den lagrådsremiss som kom 29 januari skjuts reformen fram ett år, för komvux gäller den från och med 2031. Trots massiv kritik mot förslaget att meritvärde till högre utbildning ska tas fram genom nationella slutprov för komvux (lärarens betyg ska helt sakna betydelse), ser regeringen ut att gå vidare med detta. Men, i lagrådsremissen bestäms att detta inte ska regleras i lag, utan i förordning. Det är inte helt enkelt att förstå vad detta i praktiken betyder, men man kan säga att beslutet nu ligger en ytterligare "beslutsinstans" bort. Vi följer upp detta i kommande rapporter.

Den skarpa propositionen planeras komma 17 mars 2026 (se nästa nyhet).

[Regeringens lagrådsremiss](#)

[Beskedet: Nya betygen skjuts upp ett år \(Vi lärare\)](#)

Många propositioner på utbildningsområdet våren 2026

Fyra av de många utredningar vi följer kommer som propositioner under våren. Särskilt mars ser ut att bli en händelserik månad med över 90 (!) planerade propositioner. Av särskilt intresse för oss:

Framtidens yrkeshögskola	17 februari
Ett likvärdigt betygssystem	17 mars
Bättre förutsättningar för yrkesutbildning	17 mars
Ett språkkrav inom äldreomsorgen	20 januari

Ett nytt format för YH-kurser föreslås

Myndigheten för yrkeshögskolan har haft i uppdrag från regeringen att utreda hur yrkeshögskolans kurser kan fylla fler personers behov på arbetsmarknaden. Förslaget som nu lämnas skulle innebära en ny utbildningsform med kurser på olika nivåer.

[Nytt format för kurser ska ge fler möjlighet till fortbildning](#)

Skärpt försörjningskrav vid anhöriginvandring

I september 2025 presenterades utredningen *Skärpta villkor för anhöriginvandring* ([SOU 2025:95](#)). Syftet med utredningen var att "åstadkomma en restriktiv och ändamålsenlig reglering" av anhöriginvandringen. Den 12 december 2025 kom ett alternativt förslag till utredningens förslag, i form av en promemoria från regeringen. Denna innebär en ytterligare skärpning av kraven för anhöriginvandring.

Den 2 februari 2026 kommer Migrationsverkets första prognos (av fyra under 2026) över migrationen till Sverige. Där kommer vi att kunna se vilka effekter på anhöriginvandringen som myndigheten spår med anledning av de skärpta krav som föreslås. Gruppen som söker sig till Sverige som anhöriga har inte minskat på samma dramatiska sätt som asylsökande.

[Promemoria med kompletterande förslag till SOU 2025:95](#)

2026 års regleringsbrev

Strax innan jul kom regleringsbreven för Sveriges statliga myndigheter. Regleringsbrev är regeringens årliga styrdokument till myndigheterna som fastställer hur mycket pengar de får använda och vilka mål de ska uppnå under året. De fungerar som en länk mellan riksdagens budgetbeslut och myndigheternas praktiska verksamhet.

Vi följer särskilt dessa myndigheters regleringsbrev:

[Myndigheten för yrkeshögskolan](#)

[Arbetsförmedlingen](#)

[Skolverket](#)

Det är framför allt i Arbetsförmedlingens regleringsbrev man hittar tydliga krav på förändringar. Flera skrivningar pekar på en växande otålighet med att arbetsmarknadsutbildning och reguljär utbildning inte används i tillräcklig omfattning eller tillräckligt tidigt. Arbetsförmedlingen ska inte bara göra tidigare bedömningar av utbildningsbehov, utan också följa upp i vilken utsträckning arbetssökande faktiskt påbörjar och genomför utbildning.

Samtliga regleringsbrev finns här: [Ekonomistyrningsverket](#). Där hittar man också justeringar av regleringsbreven (särskilt aktuellt i samband med vårändringsbudgeten som ju kan innehålla extra anslag till myndigheterna).

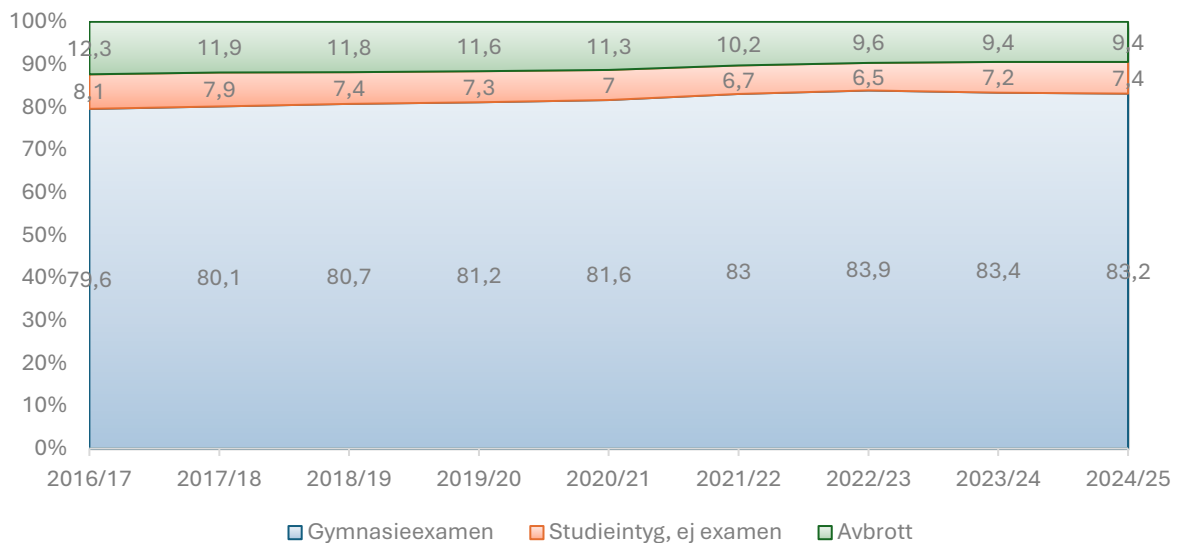
Demografi

Andelen som tar gymnasieexamen inom tre år stiger

Andelen elever som tar en gymnasieexamen inom **tre** år ökar på både högskoleförberedande program och yrkesprogram. Våren 2025 var det 82,6 respektive och 75,9 procent av eleverna som tog examen från dessa program. Det är en samlad ökning på 1,2 procentenheter sedan förra året. Andelen elever som tar gymnasieexamen inom tre år är nu den högsta sedan Gy11 infördes (Skolverket).

Bland de elever som började gymnasiet hösten 2020 och hade **fem** år på sig att slutföra studierna tog drygt 83 procent examen sommaren 2025. Omkring 9 procent avbröt studierna och cirka 7 procent lämnade gymnasiet utan fullständiga betyg. Sammantaget avslutade ungefär var femte elev gymnasiet utan examen (Ekonomifakta)

Studieresultat, 5 år efter påbörjad utbildning

Källa Ekonomifakta

Före detta gymnasieelever utan fullständig gymnasieexamen utgör ca 50 % av gruppen som studerar på komvux.¹

[Statistik om betygen i gymnasiet år 2025 \(Skolverket\)](#)

[Studieresultat – gymnasieskolan \(Ekonomifakta\)](#)

¹ Andra skäl att studera på komvux är **behörighetskomplettering** (läsa kurser man inte läste i gymnasiet men som krävs för en specifik utbildning), **betygskomplettering** (att försöka höja sitt meritvärde genom att läsa upp betyg) eller **yrkesväxling**.

Färdigheter, utbildning och arbete bland utrikes födda

SCB-rapporten konstaterar bland annat:

- Utrikes födda deltar i högre grad i formell utbildning än inrikes födda.
- Skälet till invandring (asyl, anknytning, arbete, studier) påverkar förutsättningar för etablering och utveckling i Sverige.
- Högre utbildning ger större chans till etablering.

[Färdigheterna ökar med fler år i Sverige \(SCB\)](#)

[Färdigheter och arbete bland utrikes födda](#) (hela rapporten)

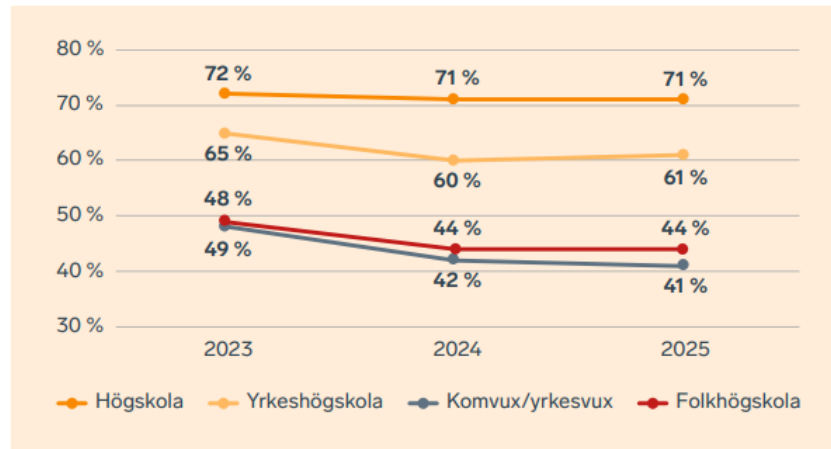
Omställningsindikatorn 2025

Svenskt Näringsliv publicerar årligen *Omställningsindikatorn*, en intervjusammanställning som visar yrkesverksammas intresse för studier och yrkesväxling, samt hur väl de känner till omställningsstudiestödet. Årets undersökning är den tredje som genomförts och bygger på drygt 4 000 intervjuer. Några slutsatser:

- Intresset för studier har sjunkit något men tre av fyra yrkesverksamma kan tänka sig att studera inom två år.
- Man vill kunna kombinera studier med arbete.
- Kortare utbildningar, deltidstudier, flexibla upplägg efterfrågas.
- Gärna på distans.
- Yrkeshögskola är den näst mest attraktiva utbildningsformen, efter högskola/universitet. Intresset för komvux är lägst och minskar något (se diagram ur rapporten nedan).
- Yrkesvux beskrivs som en "doldis", underutnyttjad men samtidigt mest efterfrågad på arbetsmarknaden.
- AI nämns oftast som framtida kompetensområde (57%), följt av digital och teknisk kompetens. Mest attraktiva branscher är ekonomi/juridik/administration, data/IT samt teknik/industri.
- Kännedomen om omställningsstudiestödet har ökat, många är positiva men få säger sig redo att söka det inom två år. De som avser söka tänker sig främst "upskilling" (48 %), i andra hand (36 %) "re-skilling".

Figur 2. Intresse för olika utbildningsformer

Vad är din inställning till följande utbildningsformer?

Bas: Andel som svarat "kan definitivt tänka mig" + "eventuellt ett alternativ"

[Omställningsindikatorn 2025](#)

(det räcker bra med att läsa den inledande sammanfattningen, sid 6–7)

[Kristina Cunningham på Svenskt Näringsliv kommenterar rapporten.](#)

Konkurrenser

Göteborg säger upp avtal med AU Utbildning

Göteborgs stad sade 16 december upp avtalet med AU Utbildning för *Avtalsområde 2 – kurser på gymnasial nivå inom området naturvetenskap och teknik*. Avtalet upphör att gälla 31 juli 2026, längsta möjliga avtalstid hade annars varit 30 juni 2028.

Uppsägningen motiveras med

Ända sedan avtalet trädde i kraft har bolaget haft problem att leverera utbildningstjänster i enlighet med ramavtalet. Detta har inneburit att elever i vissa fall inte har fått den kvalitet på utbildning som de har rätt till.

Om avtalet sägs upp kommer kursutbudet för vårterminen 2026 att planeras på ett sådant sätt att inga elever som genomgår utbildning i AU Utbildning AB:s regi antas till ämnesnivåer som slutar senare än 31 juli. Därmed kommer inga elever att behöva byta skola vid ramavtalets upphörande.

Upphandlingen genomfördes 2023 och uppskattad volym för det uppsagda ramavtalsområdet var då drygt 690 000 gyp per år.

Vid nästa möte 3 februari i ansvarig nämnd (nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning) finns en informationspunkt om ”Upphandling – fristående kurser”, som rimligen handlar om vägen framåt. Ärenden i nämnden om kommande upphandlingar är alltid belagda med sekretess så vi kan inte vänta oss så mycket mer information när protokollet väl publiceras.

[Tjänsteutlåtande avseende uppsägning av ramavtal AU Utbildning](#)

AI

OECD Digital Education Outlook 2026

I 2026 års publikation fokuserar OECD på generativ AI inom utbildning. *Exploring Effective Uses of Generative AI in Education* är en tung publikation som man med fördel tar sig an med hjälp av en digital kompis.

[OECD Digital Education Outlook](#)

AI bakom ökat intresse för yrkesutbildning?

Rädslan att bli ersatt av AI nämns som en tänkbar förklaring till den försiktiga men mycket välkomna ökningen i intresset för yrkesutbildningar. Andra faktorer som nämns:

- Informationssatsning från bransch, staten och utbildningsanordnare för att höja attraktionskraften på yrkesutbildningar.
- Högskolebehörigheten som infördes 2023.
- ”Dimensioneringsreformens” krav på kommuner att erbjuda utbildning som ger jobb.

[AI får fler att välja yrkesprogram](#)

[Rekordintresse för yrkesprogram](#)